

**II. mezioborový kongres
DOPRAVNÍ ÚRAZOVOST
ZNALECTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE
1. – 2. září 2022, Mikulov**

**Teorie a praxe nového znaleckého práva
aneb**

X otazníků, velké plány a (občas smutná) realita

Miroslav Frýdek

ombudsman
veřejný ochránce práv

Otazník č. 1

Stále probíhající implementace

- Předkladatel vychází z kvalifikovaných odhadů souhrnných údajů o rozpočtových výdajích státu za znaleckou činnost, ze kterých vychází pro určení dopadů navýšení odměn znalcům na státní rozpočet v příštím roce. Na tomto místě **musím podotknout, že by věcný útvar předkladatele nemusel vycházet jen z kvalifikovaných odhadů za předchozí roky, kdyby nebyla „přerušena dodávka“ statistických údajů pro resort tím, že doposud, tedy jeden rok a 8 měsíců od účinnosti nového zákona o znalcích, a dokonce téměř dva roky od jeho platnosti stále neexistuje evidence posudků, tak jak předpokládá § 29 zákona č. 254/2019 Sb.**
- Předložený návrh a zejména jeho odůvodnění tedy nadále vyvolává otázku stále probíhající implementace nového zákona o znalcích, jejíž provedení je patrně v nedohlednu. Rád bych na tuto doporučující připomínku nad rámec návrhu vyhlášky obdržel odpověď.

Fakt č. 1. Statistika počtu znalců

Průměrný
věk znalců
byl v roce
2020
nad 60 let

2020
7942 znalců

2018
8 772 znalců

2007
10 992 znalců

21. 2. 2021
7185 znalců

19. 3. 2022
6 370 znalců

21. 6. 2022
6 289 znalců

1. 9. 2022
6 067 znalců

30. 8. 2022
6 075 znalců

Otazník č. 2

<https://znalci.justice.cz/>

Metodika
MŠP

- Zákon č.
• 254/2019 Sb.

Zákon

- Vyhláška
• č. 503/2020 Sb.

Znalecká
činnost

Znalečné

Odvětví

- Vyhláška č.
• 504/2020 Sb.
- **Nyní návrh novely**

- Vyhláška č.
• 505/2020 Sb.

Novelizovat (jak) či nenovelizovat?

Otazník č. 3 – novelizace odměňování

Ministerstvo financí konstatuje, že již k 1. lednu 2021 došlo k poměrně významnému navýšení znalečného (z rozmezí 100 Kč až 350 Kč na 300 Kč až 450 Kč). Navýšení v podstatě o 100 % po dvou letech **Ministerstvo financí nepovažuje za adekvátní**, a to i s ohledem na deklarovanou snahu vlády konsolidovat veřejné finance a aktuální situaci, kdy rozpočet čelí dopadům válečného konfliktu na Ukrajině, vysoké inflaci a končící globální pandemické krizi. Máme za to, že rozsah zvýšení znalečného je třeba ještě přehodnotit s ohledem na možnosti státního rozpočtu.

„Navrhovaná sazba je nedostatečná, nezohledňuje inflaci, ani tržní hodnotu práce soudních tlumočnicků a překladatelů či odbornost znalců. Je rovněž neadekvátní, aby se už tak malé zvýšení odměny po dlouhých 17 letech ještě na rok restriktivně snížilo.“

1967

- úspěšné provedení nevyžaduje vědeckou nebo vysokoškolskou kvalifikaci (stupeň I) až **17,- Kčs**;
- úspěšné provedení vyžaduje vysokoškolskou kvalifikaci (stupeň II) až **25,- Kčs**;
- úspěšné provedení vyžaduje vědeckou kvalifikaci (stupeň III) až **35,- Kčs**.

1993

- Sazba **75 Kč – 125 Kč**

2003

- Sazba **100 Kč – 350 Kč**

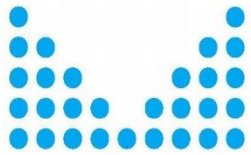
2021

- Sazba **300 Kč – 450 Kč**

2023

- Sazba **800 Kč – 1000 Kč**

Novelizace odměňování – připomínky typ A

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Požadujeme odůvodnění návrhu v tomto smyslu doplnit, neboť s navrhovaným zvýšením odměn **lze souhlasit pouze v případě, že bude garantováno navýšení rozpočtů Ministerstva vnitra, resp. Policie České republiky o předpokládané výdaje, které uvedená změna přinese.**

Dále požadujeme do předkládací i důvodové zprávy uvést, že **veškeré požadavky na čerpání finančních prostředků státního rozpočtu budou pokryty v rámci schválených výdajových limitů** na příslušný kalendářní rok a střednědobého výhledu všech dotčených kapitol.

Pokud jde o kapitolu 336 – MSp, upozorňujeme, že Ministerstvo spravedlnosti ve svých nadpožadavcích na návrh rozpočtu na rok 2023 a střednědobého výhledu na léta 2024 a 2025 uplatňuje prioritní nadpožadavek 352,8 mil. Kč celkem na navýšení odměn znalců a tlumočnicků (není detailněji rozděleno), což **nekoresponduje s předpokládaným dopadem uváděným v důvodových zprávách.**

**Ministerstvo financí
České republiky**

Doporučujeme do odůvodnění materiálu doplnit informaci, zda toto navýšení prostředků budou příslušné rozpočtové kapitoly kryt v rámci schváleného limitu rozpočtu na rok 2023, nebo budou na toto navýšení požadovány při přípravě rozpočtu na rok 2023 prostředky nad rámec.

Předkladatel vychází z kvalifikovaných odhadů souhrnných údajů o rozpočtových výdajích státu za znaleckou činnost, ze kterých vychází pro určení dopadů navýšení odměn znalcům na státní rozpočet v příštím roce. Na tomto místě **musím podotknout, že by věcný útvar předkladatele nemusel vycházet jen z kvalifikovaných odhadů za předchozí roky, kdyby nebyla „přerušena dodávka“ statistických údajů pro resort tím, že doposud, tedy jeden rok a 8 měsíců od účinnosti nového zákona o znalcích, a dokonce téměř dva roky od jeho platnosti stále neexistuje evidence posudků, tak jak předpokládá § 29 zákona č. 254/2019 Sb.**

Předložený návrh a zejména jeho odůvodnění tedy nadále vyvolává otázku stále probíhající implementace nového zákona o znalcích, jejíž provedení je patrně v nedohlednu. Rád bych na tuto doporučující připomínku nad rámec návrhu vyhlášky obdržel odpověď.

Novelizace odměňování – připomínky typ B

ombudsman

veřejný ochránce práv

- Tuto změnu [*navýšení odměny*] samozřejmě vítám, bohužel **ji však pokládám za nedokonalou revizi odměňování**, jelikož se zvýšení neprojeví do dalších – vyhláškou fixně stanovených – částí odměn, jako je náhrada za ztrátu času a paušální odměny.
- Zejména **postrádám adekvátní navýšení náhrady za ztrátu času**, která je upravena v § 15 odst. 2 tak, že znalci náleží náhrada za ztrátu času ve výši 50 Kč za každou započatou čtvrt hodinu → **VOP navrhuje 175 Kč za započatou čtvrt hodinu**.
- Dále předkladateli navrhuji, aby **provedl i revizi odměňování v obou přílohách vyhlášky**, které obsahují seznam paušálních odměn a paušálních náhrad. V případě paušálních náhrad u položek č. 2, 4 a 5 by se mělo zohlednit hodinové navýšení odměn.

Příklad: položka č. 3 – tisk A4 barevně (17 Kč), která je dle aktuálního ceníku České pošty, s. p. zpoplatněna částkou 23 Kč.

Návrh novelizace vyhlášky o znalečném volí pro určení časové působnosti novelizace okamžik „zadání“ znalecké činnosti.

S tímto návrhem nesouhlasím. Poukazuji na to, že předkladatel se navázáním časové působnosti na okamžik „zadání“ odchýlil jak od poslední novelizace předchozí právní úpravy (vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 432/2002 Sb., kterou se mění vyhláška č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 312/1995 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů trestního řízení), tak nové právní úpravy (vyhláška č. 504/2020 Sb., o znalečném). Předkladatel přitom nepředložil žádné důvody, pro které by měl být dosavadní přístup opuštěn.

Navrhované znění novelizace by ve svém důsledku znamenalo, že by zvýšená sazba znalečného dopadla až na znalecké posudky zadané po 1. lednu 2023. Znalci však běžně mívají od orgánů veřejné moci zadány znalecké posudky i na řadu měsíců dopředu a zvýšení sazby se tedy do jejich finanční sféry promítne fakticky až o několik měsíců později. Současně **může vzniknout stav rozporný s právem na spravedlivou odměnu za práci zakotveným v čl. 28 Listiny základních práv a svobod, kdy budou dva znalci za tutéž práci prováděnou v témže období odměněni zcela rozdílně**. Navrhuji proto upravit znění přechodného ustanovení tak, aby zvýšená částka základní výše časové odměny dopadala na všechny znalecké úkony provedené po 1. lednu 2023.

Navrhuji v přechodném ustanovení nahradit slovo „zadané“ za „vykonané“: „Odměna za výkon znalecké činnosti vykonané přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky se určí a vyúčtuje podle vyhlášky č. 504/2020 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky“.

Nenavržení úpravy § 15 odst. 3 vyhlášky o znalečném* v reakci na nález Ústavního soudu ze dne 24. května 2022, sp. zn. II. ÚS 2720/21

- Ústavní soud shledal porušení ústavně zaručeného práva znalce na ochranu majetku a na legitimní očekávání znalce na úhradu nákladů, které mu vzniknou při přípravě znaleckého posudku pro orgán veřejné moci. Poukázal na to, že **mezi postavením svědka a postavením soudních znalců je zřejmý rozdíl, kdy na rozdíl od svědků je povinnost práci a čas znalců spravedlivě a plnohodnotně odměnit.**
- Ústavní soud shledal problematickým zejména rozdíl pro náhradu ušlého výdělku znalců zakotvený v předchozí právní úpravě, a sice rozdíl mezi znalcem – zaměstnancem a znalcem – osobou samostatně výdělečně činnou. Zatímco u osob v pracovním (či obdobném) poměru nebyla částka, ze které se pro výpočet ušlého výdělku vycházelo, nijak omezena, u osob samostatně výdělečně činných byla limitována základem daně v nejvyšší částce 486 000 Kč. Podle Ústavního soudu tím bylo porušeno i právo na rovnost.

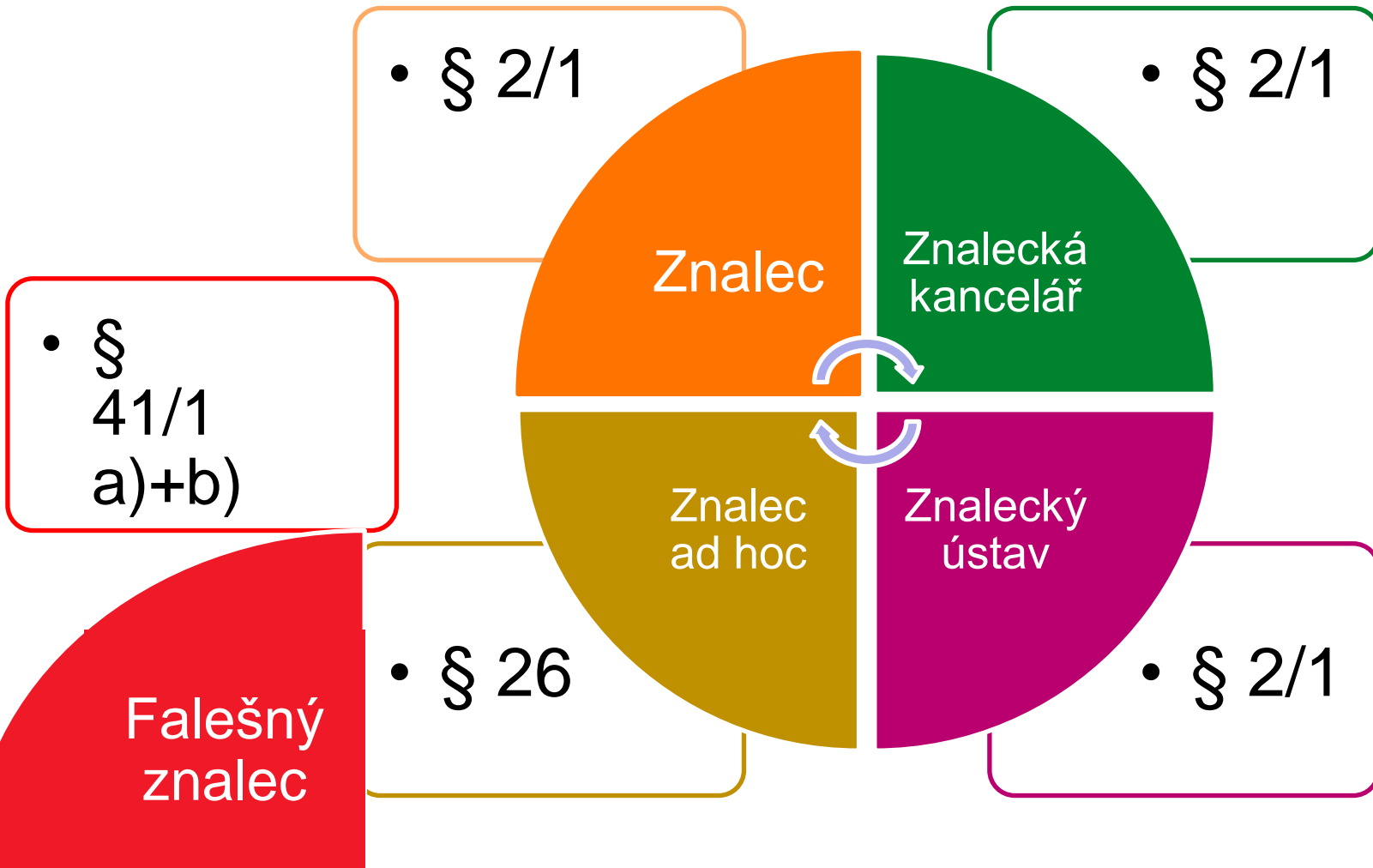
* Při určení výše ušlého výdělku se postupuje jako při určení výše ušlého výdělku svědka.

Novelizace pro futuro....

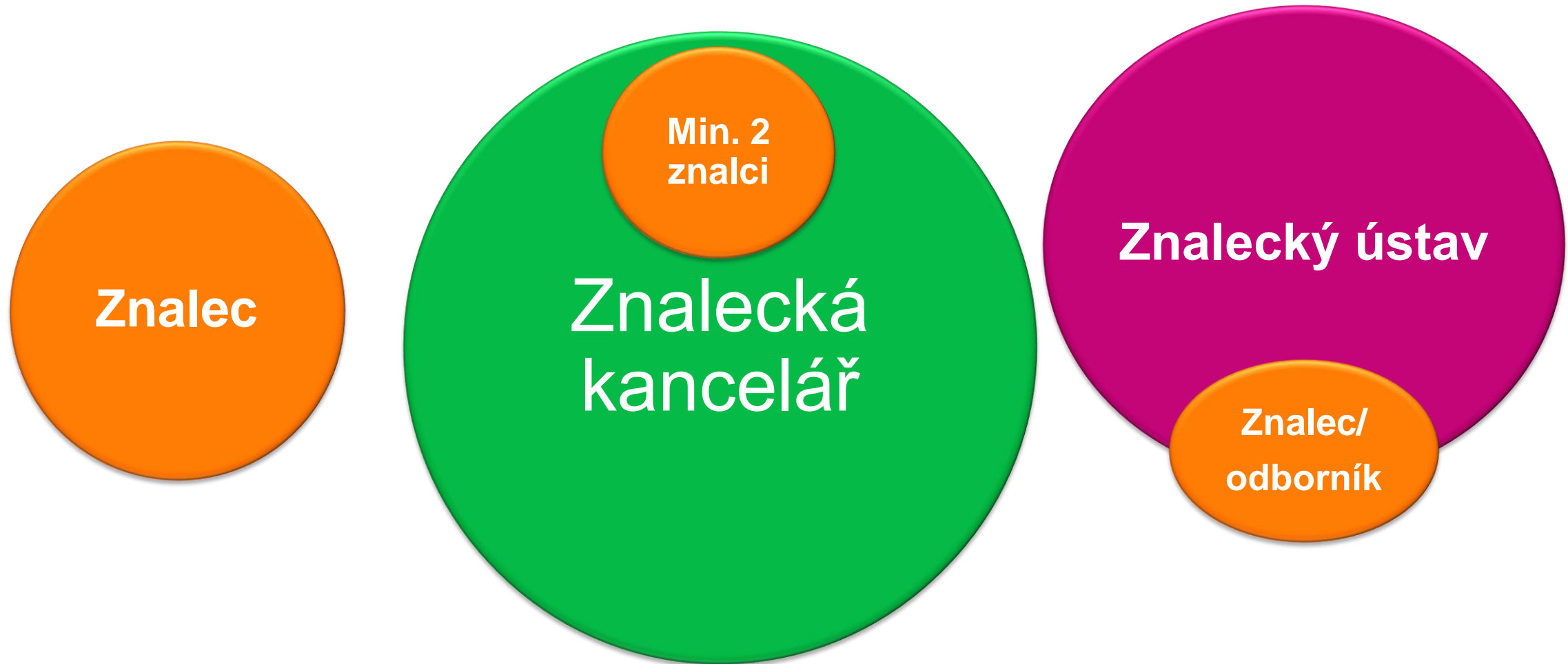
- Novelizace zákona:
  - technická novela nebo
  - kosmetické úpravy nebo
  - koncepční změny

- Novelizace metodiky zpracování ZP

Problém č. 1

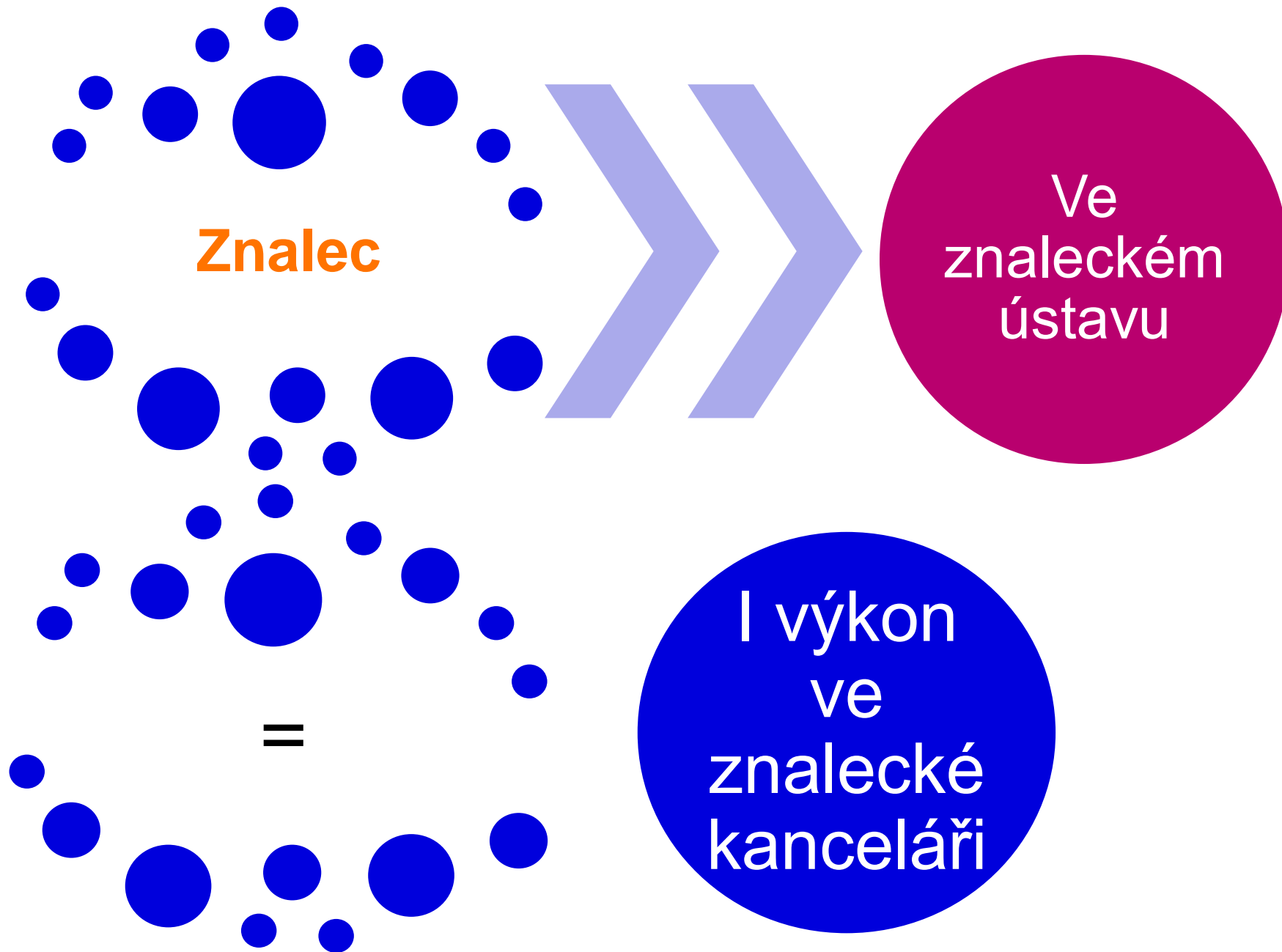
§ 25 odst. 2) Orgán veřejné moci ustanoví znalecký ústav nebo znaleckou kancelář především ke zpracování znaleckých posudků ve zvlášť obtížných případech vyžadujících zvláštního posouzení.

Problém č. 2

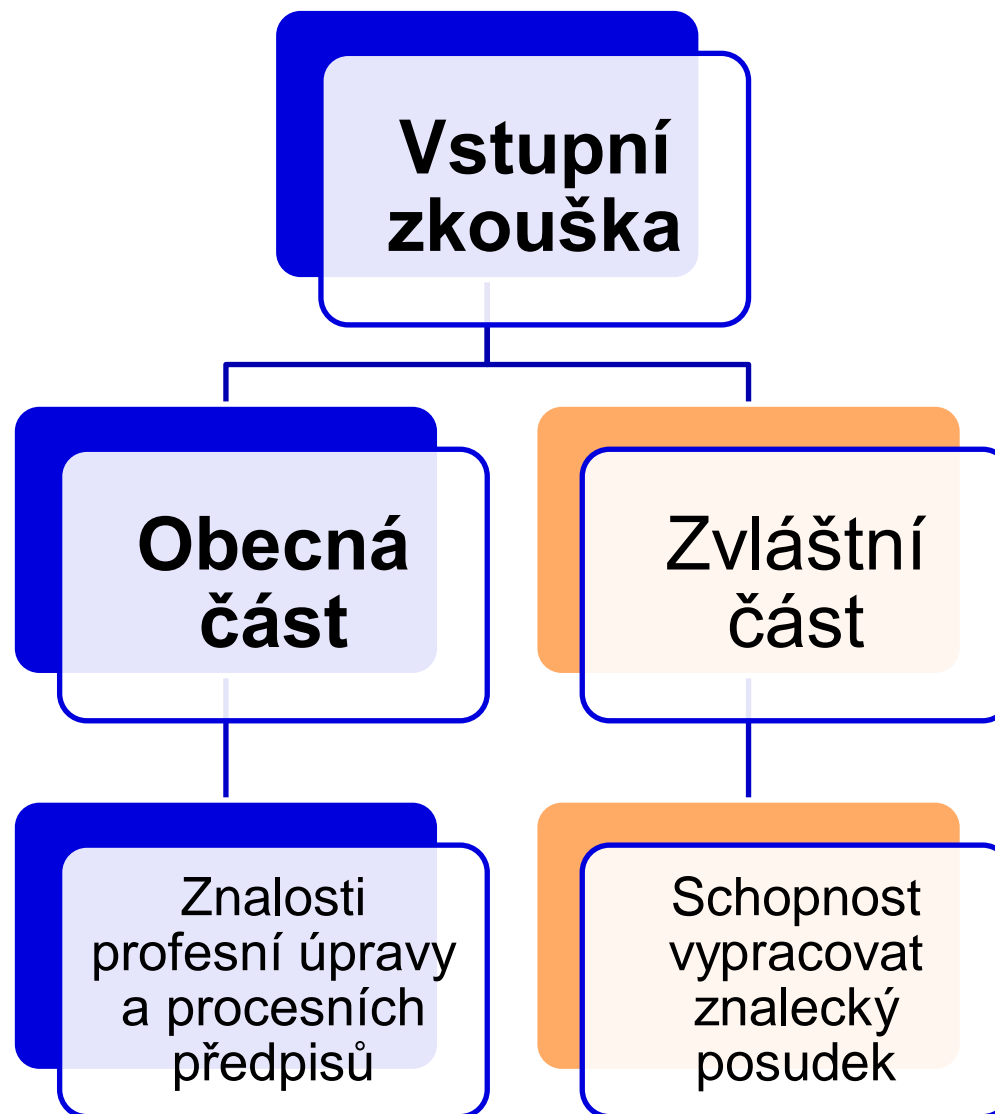

§ 6 odst. 2) Znalec může být zaměstnancem, společníkem nebo členem pouze jedné znalecké kanceláře; takový znalec není oprávněn vykonávat současně znaleckou činnost samostatně.

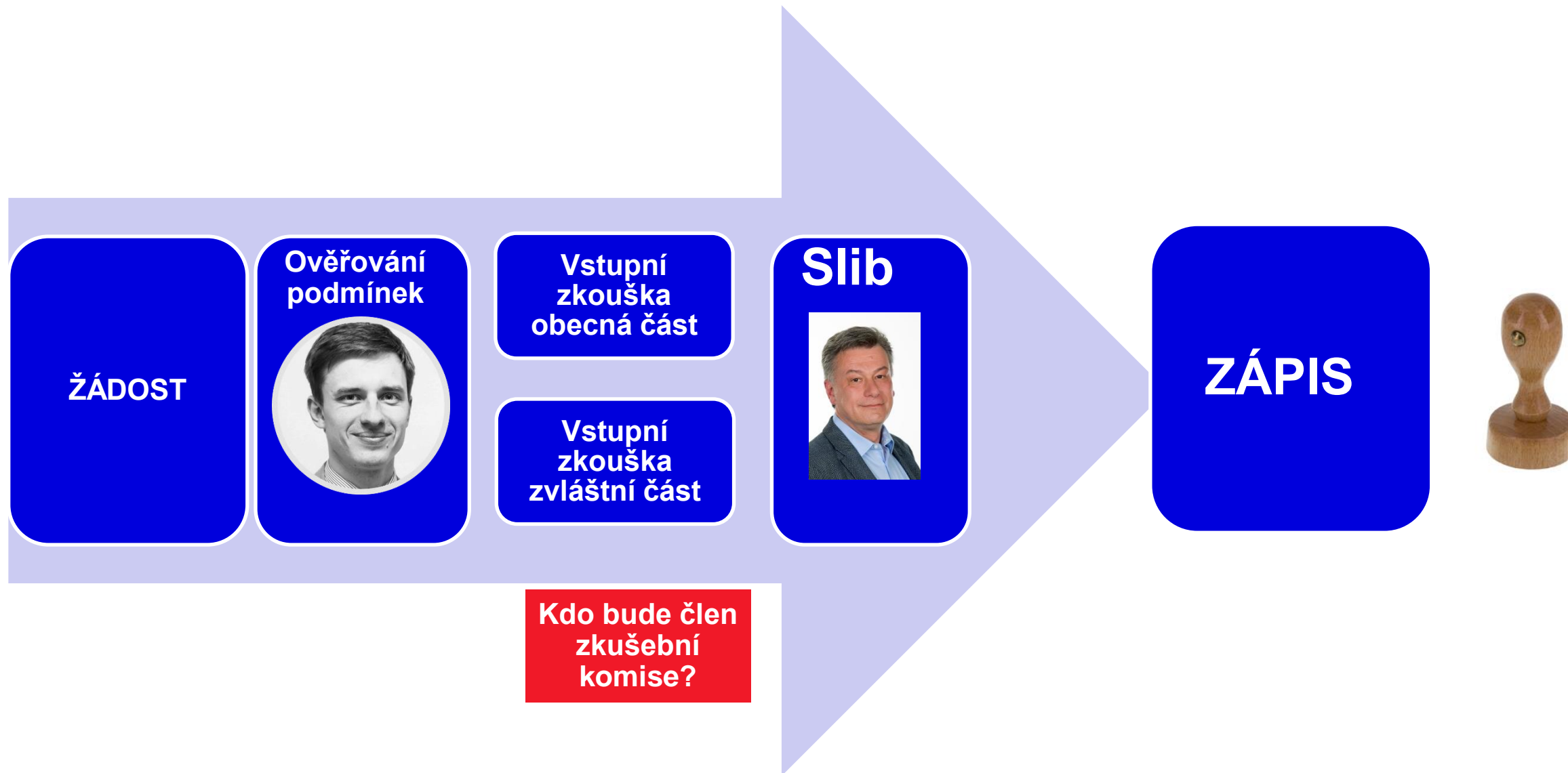
Problém č. 3

Kč 3.000,-

Kč 5.000,-

Problém č. 4

Problém č. 5

iDNES.cz / ZPRAVODAJSTVÍ Domácí Zahraničí Krimi Kraje Ekonomika Kultura Finance Revue

Domácí Volby Názory Koronavirus MediaHub NATO 100 let české egyptologie Speciály Očima čtenářů

Pelikán chce zkrotit soudní znalce. Kulaté razítko musí mít váhu, říká

🕒 5. května 2016 9:34

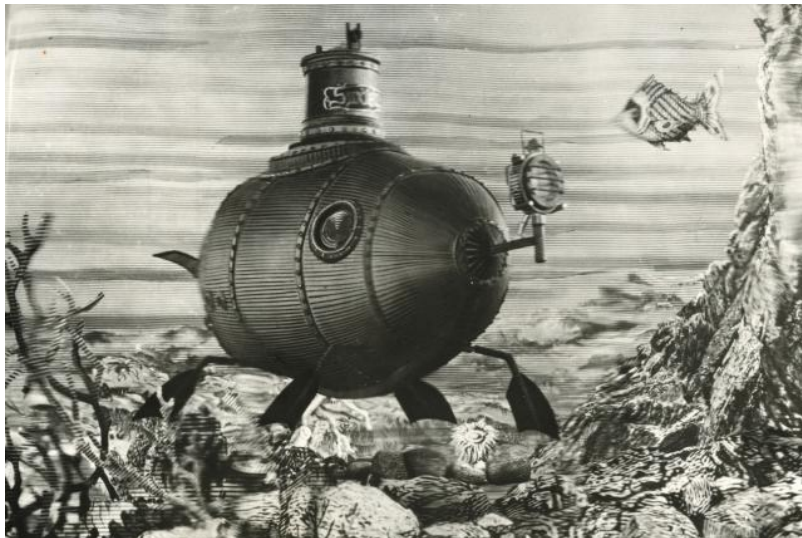
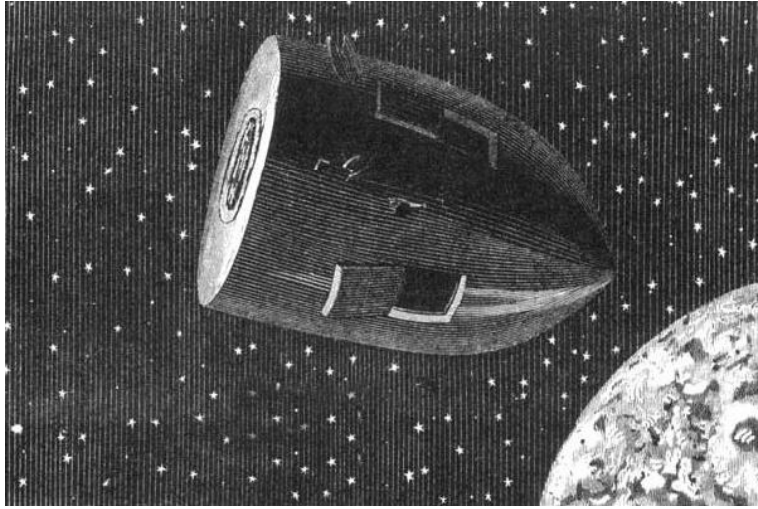
Ministerstvo spravedlnosti dokončilo návrh zákona o soudních znalcích. Má jasně říci, jaké požadavky musí znalec splňovat. Jedním z cílů předpisu je zabránit praxi, kdy se u soudu objeví dva zcela odlišné posudky. „Dnes toto funguje jakýmsi zvykovým právem,“ zkritizoval ministr spravedlnosti Robert Pelikán současnou normu.

Třicet let platíme náklady transformace nízkými příjmy, říká Středula

Reklama

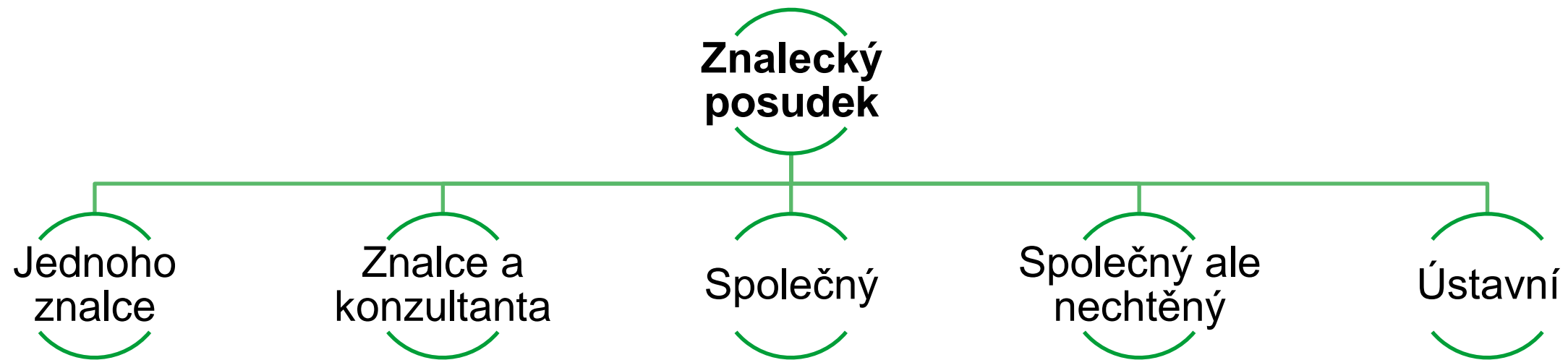
Problém č. 6

Znalecká činnost je

- **Akademická definice:** ZČ je procesem získávání, zpracovávání a předávání informací, s cílem vyřešit znalecký problém a vypracovat ZP
- **Zákonná definice** (§1/1 ZnalZ) Výkonem znalecké činnosti se rozumí provádění znaleckých úkonů, zejména zpracování a podání znaleckého posudku, jeho doplnění nebo vysvětlení, a činnost, která bezprostředně směřuje k podání znaleckého posudku, jeho doplnění nebo vysvětlení.

Cílem znalecké činnosti je získat důkaz.

Děkuji za pozornost

JUDr. Miroslav Frýdek, Ph.D. et Ph.D.

Kancelář veřejného ochránce práv

poradce a právní asistent veřejného ochránce práv

frydek@ochrance.cz

Právnická fakulta Masarykovy univerzity

activity manager upskilling – reskilling kurzů pro znalce

Centrum dalšího vzdělávání

tel. č.: +420 606 610 865

frydek@mail.muni.cz

**MUNI
LAW**